

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസിതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ഉത്തരകാണ്ഡേ

॥ ചതുശ്ചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ചതുശ്ചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീരാമസ്യാജ്ഞയാ സമേഷാം ഭ്രാതൃണാം തത്പാർശ്വ ആഗമനം

വിസൃജ്യ തു സുഹൃദ്യർഗം
ബുദ്ധ്യാ നിശ്ചിത്യ രാഘവഃ |
സമീപേ ദ്വാഃസ്ഥമാസീന -
മിദം വചനമബ്രവീത് || 7.44.1 ||

ശീഘ്രമാനയ സൗമിത്രിം
ലക്ഷ്മണം ശുഭലക്ഷണം |
ഭരതം ച മഹാഭാഗം
ശത്രുഘ്നമപരാജിതം || 7.44.2 ||

രാമസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
ദ്വാഃസ്ഥോ മുർധ്നി കൃതാഞ്ജലിഃ |
ലക്ഷ്മണസ്യ ഗൃഹം ഗത്വാ
പ്രവിവേശാനിവാരിതഃ || 7.44.3 ||

ഉവാച സുമഹാത്മാനം
വർധയിത്വാ കൃതാഞ്ജലിഃ |
ഭൃഷ്ടമിച്ഛതി രാജാ ത്വാം
ഗദ്യതാം തത്ര മാ ചിരം || 7.44.4 ||

ബാഘമിത്യേവ സൗമിത്രിഃ
 കൃത്യാ രാഘവശാസനം |
 പ്രാഭവദ് രഥമാരുഹ്യ
 രാഘവസ്യ നിവേശനം || 7.44.5 ||

പ്രയാന്തം ലക്ഷ്മണം ദൃഷ്ട്വാ
 ദ്വാഃസ്ഥോ ഭരതമന്ത്രികാത് |
 ഉവാച ഭരതം തത്ര
 വർധയിത്യാ കൃതാഞ്ജലിഃ || 7.44.6 ||

വിനയാവനതോ ഭൂത്യാ
 രാജാ ത്വാം ദ്രഷ്ടുമിച്ഛതി |
 ഭരതസ്തു വചഃ ശ്രുത്യാ
 ദ്വാഃസ്ഥാദ് രാമസമീരിതം || 7.44.7 ||

ഉത്പപാതാസനാത് തുർണം
 പദ്ഭ്യാമേവ മഹാബലഃ |
 ദൃഷ്ട്വാ പ്രയാന്തം ഭരതം
 ത്വരമാണഃ കൃതാഞ്ജലിഃ || 7.44.8 ||

ശത്രുഘ്നഭവനം ഗത്യാ
 തതോ വാക്യമുവാച ഹ |
 ഏഹ്യാഗച്ഛ രഘുശ്രേഷ്ഠ
 രാജാ ത്വാം ദ്രഷ്ടുമിച്ഛതി || 7.44.9 ||

ഗതോ ഹി ലക്ഷ്മണഃ പൂർവം
 ഭരതശ്ച മഹായശാഃ |
 ശ്രുത്യാ തു വചനം തസ്യ
 ശത്രുഘ്നഃ പരമാസനാത് || 7.44.10 ||

ശിരസാ വന്ദ്യ ധരണീം
 പ്രയയൗ യത്ര രാഘവഃ |
 ദ്വാഃസ്ഥസ്ത്വാഗദ്യ രാമായ
 സർവാനേവ കൃതാഞ്ജലിഃ || 7.44.11 ||

നിവേദയാമാസ തമാ
 ഭ്രാതൃൻ സ്വാൻ സമുപസ്ഥിതാൻ |
 കുമാരാനാഗതാംശ്രുത്വാ
 ചിന്താവാകുലിതേന്ദ്രിയഃ || 7.44.12 ||

അവാങ്മുഖോ ദീനമനാ
 ദ്വാഃസ്ഥം വചനമബ്രവീത് |
 പ്രവേശയ കുമാരാംസ്ത്വം
 മത്സമീപം ത്വരാൻവിതഃ || 7.44.13 ||

ഏതേഷു ജീവിതം മഹ്യ -
 മേതേ പ്രാണാഃ പ്രിയാ മമ |
 ആജ്ഞാപ്താസ്തു നരേന്ദ്രേണ
 കുമാരാഃ ശുക്ലവാസസഃ || 7.44.14 ||

പ്രഹ്യാഃ പ്രാഞ്ജലയോ ഭൂത്വാ
 വിവിശുന്തേ സമാഹിതാഃ |
 തേ തു ദൃഷ്ട്വാ മുഖം തസ്യ
 സഗ്രഹം ശശിനം യഥാ || 7.44.15 ||

സന്ധ്യാഗതമിവാദിത്യം
 പ്രഭയാ പരിവർജിതം |
 ബാഷ്പപൂർണ്ണേ ച നയനേ
 ദൃഷ്ട്വാ രാമസ്യ ധീമതഃ |

ഹതശോഭം യഥാ പദ്മം

മുഖം വീക്ഷ്യ ച തസ്യ തേ || 7.44.16 ||

തതോദ്ഭിവാദ്യ ത്വരിതാഃ

പാദൗ രാമസ്യ മുർധ്വദിഃ |

തസ്ഥുഃ സമാഹിതാഃ സർവേ

രാമസ്ത്വശ്രൂണ്യവർതയത് || 7.44.17 ||

താൻ പരിഷ്വജ്യ ബാഹുഭ്യാ -

മുത്ഥാപ്യ ച മഹാബലഃ |

ആസനേഷ്ചാസതേത്യുക്ത്വാ

തതോ വാക്യം ജഗാദ ഹ || 7.44.18 ||

ഭവന്തോ മമ സർവസ്വം

ഭവന്തോ ജീവിതം മമ |

ഭവദ്ഭിശ്ച കൃതം രാജ്യം

പാലയാമി നരേശ്വരാഃ || 7.44.19 ||

ഭവന്തഃ കൃതശാസ്ത്രാർഥാ

ബുദ്ധ്യാ ച പരിനിഷ്ഠിതാഃ |

സംഭൂയ ച മദർഥോദ്യ -

മൻവേഷുവ്യോ നരേശ്വരാഃ || 7.44.20 ||

തഥാ വദതി കാകുത്സ്ഥേ

അവധാനപരായണാഃ |

ഉദ്വിഗമനസഃ സർവേ

കിം നു രാജാഭിധാസ്യതി || 7.44.21 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

ഉത്തരകാണ്ഡേ ചതുശ്ചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||